

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

ПЛІШ Ірина Валеріївна

УДК 37.018.593+37.014.6:004.9

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
Овчарук Оксана Василівна,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання
НАПН України, завідувач інформаційно-аналітичного
відділу педагогічних інновацій, м. Київ.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Єльнікова Галина Василівна,
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України,
заступник директора з наукової роботи, м. Київ;

доктор педагогічних наук, доцент
Карташова Любов Андріївна,
Київський національний лінгвістичний університет,
доцент кафедри інформаційних технологій, м. Київ.

Захист відбудеться 11 вересня 2012 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.459.01 в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України за адресою: 04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, 2-й поверх, зал засідань вченої ради, к. 205.

З дисертацією можна ознайомитися у відділі аспірантури Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України за адресою: 04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, 2-й поверх, к. 209.

Автореферат розіслано 8 серпня 2012 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

А. В. Яцишин

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Створення рівних можливостей у здобутті якісної освіти значною мірою залежить від якості управління середніми загальноосвітніми навчальними закладами (ЗНЗ). Нині вирішення цієї проблеми неможливе без використання в освітньому менеджменті інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Можна констатувати наявність потреби в удосконаленні форм, методів і засобів управління, специфічних для навчальних закладів, розроблення й упровадження нових підходів як до оцінювання рівня навчальних досягнень учнів, так і до визначення ефективності діяльності навчального закладу в цілому, вдосконалення відповідних моніторингових процедур. В Україні розробленню нових моделей і методів управління шкільною освітою, використанню нових інструментів і технологій контролю якості результатів навчального процесу приділяється значна увага.

На сьогодні в ЗНЗ існує можливість забезпечити кращі умови для управління якістю освіти, але цей процес ускладнюється відсутністю науково обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на пошук, створення відповідних організаційно-педагогічних умов забезпечення й ефективного функціонування інформаційного середовища навчального закладу, в якому можна виокремити низку суперечностей між:

- високим рівнем розвитку ІКТ, який забезпечує можливості вдосконалення навчально-виховного процесу, й недостатнім рівнем застосування ІКТ в управлінні якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах;
- інформатизацією освіти і недостатнім рівнем комплексного застосування ІКТ в управлінні якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах;
- можливостями здійснення в загальноосвітніх навчальних закладах максимально ефективних навчально-виховних впливів і відсутністю організаційних передумов для цього (інформаційного навчального середовища).

Значну роль у забезпеченні якісної освіти, зокрема у загальноосвітніх навчальних закладах, відіграють інформаційно-комунікаційні технології, що пронизують як сам процес навчання, так і процеси управління. У зазначеній галузі накопичено значний науковий потенціал, відображений у роботах В. Ю. Бикова, А. М. Гуржія, В. В. Дивака, Г. В. Єльнікової, М. І. Жалдака, Л. А. Карташової, Т. І. Коваль, В. В. Лапінського, О. І. Ляшенка, Н. В. Морзе, Ю. І. Машбиця, В. М. Монахова, С. А. Ракова, О. В. Співаковського, О. М. Спіріна та ін.

У працях українських і зарубіжних учених наголошується роль провідних положень наукового менеджменту в розвитку теорії та практики управління навчальними закладами та педагогічними системами. При цьому особлива увага надається гуманістичному, людино- (дитино-) центристському підходу в управлінні школою (І. А. Зязюн, Ю. А. Конаржевський, В. Г. Кремень, О. Я. Савченко, Т. І. Шамова, Е. А. Ямбург та ін.); необхідності професійної підготовки управлінців нової генерації (Г. В. Єльнікова, Л. М. Калініна, В. І. Луговий, В. Е. Лунячек, В. І. Маслов, В. В. Олійник, Н. Г. Протасова та ін.); ролі й значенню творчого потенціалу особистості керівника у забезпеченні якості освіти (Л. М. Карамушка, Л. П. Одерій та ін.); необхідності використання інноваційних підходів до управління

навчальними закладами (А. Г. Гуралюк, В. С. Лазарєв, В. І. Маслов, А. М. Моїсєєв, О. В. Овчарук, М. М. Поташник, О. І. Цимбал та ін.).

Проте, незважаючи на досить вагомні результати наукових пошуків, їх результати не отримали форми цілісного узагальнення в контексті обґрунтування наукових підходів до використання ІКТ в управлінні якістю освіти ЗНЗ.

Проблема теоретико-методологічного обґрунтування використання ІКТ в управлінні якістю освіти на рівні ЗНЗ, а саме важливі аспекти створення системи управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах на основі наявних апаратно-програмних засобів ІКТ, залишилася поза увагою дослідників. Здебільшого здійснювалось адаптування до умов ЗНЗ відомих програмних продуктів або розроблювались та впроваджувались авторські програмні продукти. Актуальність і соціальна значущість проблеми підвищення якості навчання в ЗНЗ, посилення ролі управління щодо її забезпечення, недостатній рівень теоретичного обґрунтування і практичної реалізації ІКТ управління якістю освіти зумовили вибір теми дослідження: **"Використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах"**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України "Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей учнів у контексті євроінтеграційних процесів в освіті" (ДР № 0111U001179) і Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків" на період до 2015 року.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (протокол № 1 від 26.01.2012р.) та узгоджено бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол № 2 від 28.02.2012р.).

Мета дослідження: розробити модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління, спрямованого на підвищення якості освіти в загальноосвітніх навчальних закладах.

Задачі дослідження:

1. Проаналізувати сутність основних дефініцій та теоретико-методологічних підходів з проблеми дослідження, уточнити понятійно-термінологічний апарат.
2. Здійснити аналіз сучасного стану інформаційно-комунікаційного середовища загальноосвітнього навчального закладу з огляду на застосування інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в ЗНЗ.
3. Виокремити організаційно-педагогічні умови створення ІКТ-середовища, призначеного для управління якістю освіти в ЗНЗ.
4. Розробити модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах та експериментально перевірити її ефективність.
5. Надати рекомендації щодо впровадження моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах.

Об'єкт дослідження – процес управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах.

Предмет дослідження – використання керівниками загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти.

Теоретико-методологічна основа дослідження ґрунтується на: базових принципах педагогіки та психології сучасної освіти, теорії розвитку інформаційного суспільства, теорії розвитку особистості в процесі навчання і виховання, які використовувалися для аналізу, систематизації, узагальнення теоретичних положень інформаційного навчального середовища; системному і комплексному підходах, що застосовувалися в процесі розроблення моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. Нормативно-правова основа дослідження: Закон України "Про освіту"; провідні положення Державної національної програми "Освіта. Україна XXI століття", Національної доктрини розвитку освіти України в XXI столітті та Державної програми "Вчитель", Державної цільової програми впровадження в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків".

Основні методи дослідження.

Теоретичні методи – аналіз психолого-педагогічної, методичної, спеціальної літератури з проблем використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі, законодавчої та нормативної документації з питань загальної середньої освіти та теоретико-методологічних підходів дослідження з метою уточнення понятійно-термінологічного апарату проблеми дослідження, з метою визначення нормативної бази дослідження і впровадження його результатів, обґрунтування моделі.

Емпіричні методи – узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, особистого педагогічного досвіду; педагогічне анкетування, експертне оцінювання, опитування, бесіди з учителями, учнями; метод моделювання – для створення нової моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах; спостереження за процесом і результатами використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах з метою отримання даних щодо необхідності застосування інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні навчальним закладом, добору і апробації відповідних засобів, підвищення рівня компетентності вчителів в галузі ІКТ. Основним емпіричним методом дослідження був педагогічний експеримент. У процесі опрацювання даних використовувалися методи математичної статистики та ІКТ.

Вірогідність результатів дослідження забезпечується науковою та методологічною основами дослідження, відповідністю методів дослідження меті й задачам, апробацією основних положень дисертації, педагогічним експериментом, результатами статистичного опрацювання отриманих даних й упровадженням

моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в педагогічну практику.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що:

– *вперше*: теоретично обґрунтовано та розроблено модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах і виокремлено організаційно-педагогічні умови її функціонування (орієнтація на мету, визначену з урахуванням результатів маркетингових досліджень та узгоджену з усіма учасниками навчально-виховного процесу, охоплення ІКТ всіх аспектів діяльності ЗНЗ, активне залучення керівництва й учителів до використання ІКТ в діяльності ЗНЗ, оперативне внесення змін у діяльність ЗНЗ як результат систематичного неперервного моніторингу НВП); *уточнено* поняття "інформаційно-комунікаційні технології управління якістю освіти" як певної сукупності підмножини електронних освітніх ресурсів і спеціалізованих програмно-апаратних засобів широкого призначення, що використовуються в управлінні для забезпечення якості освітніх процесів і результатів;

– *удосконалено* підходи до цілепокладання у використанні інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах; ІКТ-опосередковані форми управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах; процес управління ЗНЗ шляхом поєднання традиційних та інформаційно-комунікаційних технологій і засобів управління;

– *дістали подальшого розвитку* вимоги до ІКТ-середовища навчального закладу, його складників, у т.ч. до компетентності керівників ЗНЗ, вчителів та учнів у галузі ІКТ.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробленні:

– ІКТ-середовища управління якістю освіти, яке відрізняється комплексним застосуванням ІКТ-опосередкованих форм, методів і засобів управління від відомих інших середовищ та може бути використаним учасниками навчально-виховного процесу в ЗНЗ;

– рекомендацій з використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, які можуть бути застосованими керівниками в практиці управління ЗНЗ.

Основні результати дослідження: розроблено модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах на основі ІКТ-середовища навчального закладу та рекомендації щодо її застосування, що можуть бути, цілком або частково, використані в практиці управління ЗНЗ та в системі підвищення кваліфікації керівників загальної середньої освіти.

Результати дослідження впроваджено у навчальний процес ПЗНЗ "Гімназія "Апогей" м. Києва (довідка № 112 від 24.04.12), спеціалізованої школи "Тріумф" з поглибленим вивченням іноземних мов м. Києва (акт № 103 від 29.05.12), спеціалізованої ЗОШ № 28 м. Черкаси (довідка № 273 від 28.05.12), Веселохутірського НВК "ДНЗ-ЗНЗ I-III ступенів" Чорнобаївської районної ради Черкаської області (довідка № 151 від 28.05.12); НВК № 14 "Лінгва"

м. Дніпропетровська (довідка № 5 від 21.02.12), приватної середньої загальноосвітньої школи "Співтворчість" м. Києва (довідка № 28 від 25.05.12) та НВК "Школа-садок "Софія" м. Львова (акт від 11.04.12).

Особистий внесок здобувача. У працях, опублікованих у співавторстві, автору належать: виокремлення організаційно-педагогічних умов та їх генези щодо управління якістю освіти [2]; формулювання особистісно-орієнтованих методологічних підходів до технології навчання і виховання [4]; узагальнення особистісно-орієнтованих засад управління якістю освіти [3; 10]. У навчальному посібнику [1] автору належить відображення практичних механізмів організації й управління колективом ЗНЗ.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та практичні результати проведеного дослідження, а також концептуальні положення й загальні висновки були представлені у вигляді доповідей, зокрема на *міжнародних науково-практичних конференціях*: "Приватна освіта як вагома складова громадянського суспільства" (м. Київ, 2009), "Освіта й сучасні глобалізаційні процеси: український вимір" (м. Київ, 2010), II Міжнародна конференція незалежних шкіл Європи (м. Київ, 2011), та *всеукраїнських науково-практичних конференціях та форумах*: III Всеукраїнський форум приватних закладів освіти "Синергія сучасної школи" (м. Київ, 2009), "Формування світоглядної позиції підлітків у дитячих об'єднаннях", (м. Київ, 2011); звітній науковій конференції Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України до 20-річчя НАПН України (м. Київ, 2012).

Основні положення, висновки, рекомендації дослідження оприлюднені у доповідях на *міжнародних семінарах*: "Україна та розвинуте європейське громадянське суспільство" (м. Баден-Вюртемберг (Німеччина), 2006), "Реалізація підготовки керівників ЗНЗ і вчителів до курсу "Європейські студії (м. Баден-Вюртемберг (Німеччина), 2007), "Молодь – європейські громадяни, партнери" (м. Варшава (Польща), 2011); на *всеукраїнському науково-методичному семінарі* Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України "Системи навчання і освіти в комп'ютерно орієнтованому середовищі" (м. Київ, 2012); на *науково-практичних семінарах*: "Принципи діяльності закладів освіти на основі особистісно зорієнтованих технологій з безперервністю навчання та виховання" (м. Київ, 2002), "Забезпечення якості освіти шляхом організації безперервності навчально-виховного процесу через використання особистісно зорієнтованих технологій" (м. Київ, 2003), "Створення іміджу сучасного навчального закладу через нові вимоги до управління, якості освіти та зміцнення матеріально-технічної бази" (м. Київ, 2004), "Впровадження експериментального курсу "Комп'ютерна азбука" та "Сходинки до інформатики" (м. Київ, 2005), "Створення іміджу сучасного навчального закладу через нові вимоги до управління, якості освіти та використання інноваційних освітніх технологій" (м. Київ, 2006), "Впровадження інтерактивних технологій навчання у практику навчально-методичної роботи закладу – забезпечення оптимальних умов для формування внутрішньої потреби саморозвитку дитини" (м. Київ, 2007), "Проблеми сучасного підручника" (м. Київ, 2011), "Переосмислюючи освіту: школа XXI сторіччя" (м. Київ, 2011).

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 10 наукових праць: 1 навчальний посібник (у співавторстві) (0,18 д.а.), 7 статей у фахових виданнях

(з них 3 – у співавторстві) (3,15 д.а.), 1 стаття у періодичному виданні (у співавторстві) (0,25 д.а.), 1 стаття в збірнику наукової конференції (0,15 д.а.), загальним обсягом 3,73 д.а.

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел із 251 найменуваннями, серед них – 17 іноземними мовами. Додатки розміщено на 37 сторінках. Основний зміст дисертаційної роботи викладено на 191 сторінці й містить 21 рисунок, 7 таблиць, розміщених на 20 сторінках. Загальний обсяг дисертації – 258 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його мету, задачі, об'єкт, предмет, сформульовано теоретико-методологічну основу, зазначено методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості щодо апробації й упровадження результатів дослідження, висвітлено дані про публікації автора з теми дисертаційного дослідження.

У першому розділі "**Управління якістю освіти як соціально - педагогічна проблема**" обґрунтовано й визначено понятійно-категоріальний апарат і концептуальні засади дослідження управління якістю освіти в ЗНЗ, виокремлено особливості трансформації діяльності керівника ЗНЗ у процесі управління якістю освіти з використанням ІКТ; визначено наукову проблему дослідження; подано результати дослідження стану впровадження ІКТ в управління якістю освіти; окреслено зміст поняття "якість освіти"; розглянуто вимоги щодо ІКТ-підготовки управлінського персоналу ЗНЗ; виокремлено й описано складові, які є суттєвими для проектування системи використання ІКТ в управлінні якістю освіти в ЗНЗ.

Викладено результати першого, теоретико-констатувального, етапу дослідження, на якому було вивчено і проаналізовано характер зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на формування і реалізацію інформаційно-комунікаційної складової середовища загальноосвітнього навчального закладу, організаційних систем освіти, методологічні і теоретичні засади їх існування та розвитку. На основі розгляду робіт попередників з'ясовано основні етапи розвитку наукової думки за зазначеною проблемою.

На основі аналізу наукових джерел встановлено, що поняття "якість освіти" розглядається як динамічне інтегративне утворення, сукупні властивості якого здатні задовольняти споживачів, їх постійно зростаючі вимоги і потреби. Структурними компонентами "якості освіти" як суспільного феномену визначено: задоволеність суб'єктів навчання результатами навчально-виховного процесу, якість освітніх програм, високий рівень навчальних досягнень учнів та кваліфікації науково-педагогічних кадрів, включеність навчального закладу до інноваційної діяльності, сучасні матеріально-технічні ресурси.

Якість освіти як об'єкт управлінського впливу розглядається одночасно з позицій якості освітньої системи, якості освітнього процесу (як процесу споживання наданих освітніх послуг) та якості особистості випускника як результату діяльності освітньої системи за показниками його освіченості та сформованості суспільно значущих цінностей. Якість освіти як об'єкт управління виступає одним із

найважливіших показників, за яким у міжнародній практиці прийнято визначати результативність системи освіти будь-якої держави та ефективність управління нею.

На основі порівняльного аналізу систем освіти України та зарубіжних країн виявлено низку відмінностей у методиках отримання даних та інтерпретаціях показників, які визначають якість освіти.

Метою дослідження на розглянутому етапі є виявлення основних проблем використання ІКТ в управлінні якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах.

З'ясовано, що основними видами діяльності директора ЗНЗ є організація та моніторинг роботи колективу, спрямовані на формування творчої атмосфери та досягнення визначених результатів. Установлено, що ефективність навчально-виховного процесу ЗНЗ залежить від уміння директора вмотивувати, зацікавлювати педагогічний колектив інноваційною діяльністю, яка передбачає включення вперше створених, вдосконалених або застосованих раніше дидактичних, виховних, управлінських систем та їхніх компонент.

Установлено, що для вирішення поставлених завдань в організації навчально-виховного процесу потрібно підходити з баченням перспективи інноваційної освітньої діяльності, тобто перспективи розробки, розповсюдження та застосування освітніх інновацій.

При аналізі значної кількості педагогічних досліджень виокремлено потребу у розробленні проблеми використання ІКТ управління якістю освіти в ЗНЗ. Найчастіше предметом досліджень виступають якість знань, рівні навчальних досягнень та результати освітньої діяльності. Недостатня увага приділяється розробленню нових моделей і методів управління шкільною освітою, зокрема її якістю, використанню нових інструментів і технологій моніторингу якості навчально-виховного процесу. Моделювання системи управління якістю освіти у ЗНЗ вимагає реального відображення сучасного стану навчально-виховного процесу та чіткого уявлення кінцевої мети. При цьому модель має відображати місце ЗНЗ як у системі загальної середньої освіти, так і у системі освіти України в цілому.

Доведено, що одним із шляхів підвищення ефективності управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах є науково-обґрунтоване використання сучасних ІКТ в контексті методів, форм і засобів, спрямованих на досягнення мети діяльності ЗНЗ.

У другому розділі **"Організаційно-педагогічні умови формування інформаційно-комунікаційного технологічного середовища загальноосвітніх навчальних закладів"** описано методику дослідження проблеми використання ІКТ управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, наводяться методи розв'язання поставлених задач.

Робочою гіпотезою дослідження було твердження: підвищення якості освіти в ЗНЗ може бути досягнуте шляхом педагогічно доцільного та науково-обґрунтованого впровадження у навчально-виховний процес моделі використання ІКТ управління якістю освіти на основі сформованого у закладі ІКТ-середовища.

Визначено поняття "інформаційно-комунікаційні технології управління якістю освіти" як певну сукупність підмножини електронних освітніх ресурсів і спеціалізованих програмно-апаратних засобів широкого призначення, що

використовуються в управлінні для забезпечення якості освітніх процесів і результатів. Також схарактеризовано сучасний стан формування інформаційно-комунікаційного середовища управління якістю освіти в ЗНЗ; з'ясовано особливості навчально-методичного забезпечення ефективної взаємодії учасників навчально-виховного процесу школи в умовах використання ІКТ (організаційно-педагогічне, нормативне, програмно-методичне забезпечення) і проведення моніторингу якості освіти в умовах застосування ІКТ у ЗНЗ. Виокремлено особливості інформаційно-комунікаційного технологічного середовища й визначено актуальність його формування у ЗНЗ з метою управління якістю освіти.

З'ясовано, що управління якістю освіти передбачає процесуальний та результативний аспекти. Процесуальний аспект відображає діяльність адміністрації школи щодо створення умов, спрямованих на забезпечення якості навчально-виховного процесу. Результативний аспект відображає досягнення очікуваних результатів, що виявляються в якості отриманих знань, умінь, навичок учнів, рівня їх вихованості, позитивній динаміці їх особистого розвитку.

У результаті проведення пошукового етапу дослідження зроблено такі висновки.

Первинними організаційно-педагогічними умовами забезпечення якості освіти, виконання яких передбачається на етапі планування діяльності ЗНЗ, встановлено: орієнтація на мету, визначену з урахуванням результатів маркетингових досліджень та узгоджену з усіма учасниками навчально-виховного процесу; охоплення ІКТ всіх аспектів діяльності ЗНЗ; активне залучення керівництва й учителів до використання ІКТ в діяльності ЗНЗ; оперативне внесення змін у діяльність ЗНЗ як результат систематичного неперервного моніторингу НВП.

Визначено, що важливим складником даних, на основі яких приймається управлінське рішення, є результати маркетингових досліджень, оскільки поняття "якість освіти" одним зі своїх компонентів має задоволеність споживача освітніх послуг, а іншим – виконання суспільного замовлення, яке необхідно економічно обґрунтувати. Доведено, що такий підхід до управління сприяє досягненню основних цілей ЗНЗ.

Результати аналізу доступних програмних засобів, призначених для використання в якості складників ІКТ-середовища управління навчальним закладом, вказують на необхідність пошуку критеріїв їх відбору, використання яких забезпечило б повноцінне функціонування системи управління за відсутності надлишковості відомостей, які генеруються за її допомогою.

У третьому розділі **"Основи використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах"** описано ІКТ-середовище управління якістю освіти ЗНЗ та розкрито особливості використання ІКТ управління якістю освіти в ЗНЗ; обґрунтовано й описано модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, подано результати констатувального етапу педагогічного експерименту і, частково, підсумково-корегувального етапу дослідження.

Установлено, що застосування розглянутих автоматизованих систем управління навчальним закладом, навчальних комплексів та програм впливає на

ефективність НВП і сприяє покращенню якості освіти ЗНЗ. Однак, на доцільність їх використання в певному ЗНЗ вказує врахування кількох чинників. Зокрема, кількість персональних комп'ютерів, прикладне програмне забезпечення; електронні засоби навчального призначення (ЕЗНП); системи підтримки процесу навчання (електронні посібники, довідники, словники і енциклопедії, тренажери, електронні лабораторії) і системи підтримки процесу управління в школі (електронний щоденник, розклад тощо).

Аналіз стану використання ІКТ в управлінській діяльності керівників ЗНЗ засвідчив, що серед причин, які стримують це використання, в першу чергу, виокремлюються організаційні та технічні причини – відсутність вільного доступу до комп'ютерного обладнання, труднощі зі своєчасним ремонтом, проблеми з поділом класу на підгрупи при проведенні занять в комп'ютерному класі та ін.

У процесі аналізу програм управління було з'ясовано, що вони не завжди враховують специфіку ЗНЗ, їх матеріально-технічне забезпечення тощо. Визначено, що ускладнення впровадження ІКТ управління якістю освіти можуть бути певною мірою зменшені в навчальних закладах шляхом створення належних умов навчання та виховання учнів. Це стало провідною ідеєю організації ІКТ-середовища ЗНЗ (рис. 1). Процес формування ІКТ-середовища ЗНЗ проводився за кілька етапів: визначення кола учасників і формалізація вимог до рівня їх компетентності в галузі ІКТ; відбір програмного забезпечення; забезпечення ІКТ-оснащення робочих місць учасників НВП; навчання учасників НВП використанню ІКТ; оцінювання результативності впровадження ІКТ-середовища.

Провідною ідеєю організації ІКТ-середовища стало підвищення якості освіти шляхом застосування комплексу заходів, які передбачалось проводити в процесі впровадження ІКТ управління якістю навчання на кожному етапі, спрямованих на учня, надання йому можливості більш вільного доступу до електронних навчальних ресурсів тощо.

Установлено, що використання ІКТ управління якістю освіти розглядається як організація діяльності адміністрації ЗНЗ, зумовленої закономірностями та особливостями змін змісту і цілей навчання. У процесі розроблення моделі використання ІКТ управління якістю освіти враховано досвід навчально-виховної роботи й прогностичні висновки психолого-педагогічної теорії, які можуть стати основою для організації НВП у майбутньому. У роботі доведено, що найважливішими складниками цілей діяльності ЗНЗ та суттєвими для визначення результативності управління якістю освіти є рівні сформованих компетентностей випускників.

Розроблення моделі використання ІКТ управління якістю освіти дозволило вирішити низку завдань (рис. 2): виокремлення складників моделі особистості випускника ЗНЗ як орієнтира управління якістю освіти ЗНЗ у перспективі; визначення стратегії управління якістю освіти, спрямованої на досягнення кінцевої мети – формування особистості випускника; визначення пріоритетів навчально-

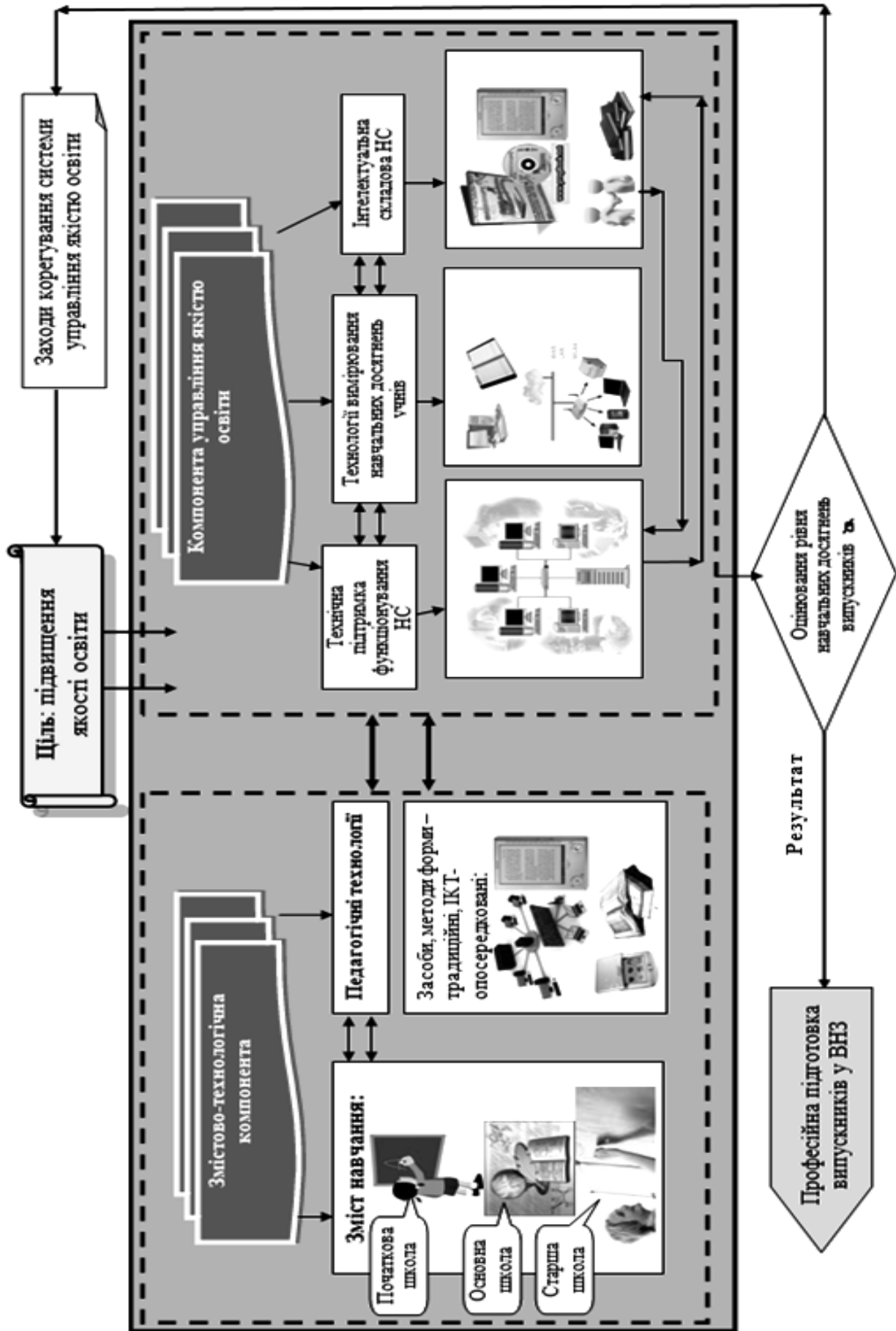

Рис. 1. Схема динамічного відкритого ІКТ-середовища ЗНЗ (на прикладі гімназії "Алопей")

виховної роботи на найближчу (2-3 роки) та віддалену (4-5 років) перспективи.

На рис. 2 виокремлено суб'єкти педагогічного процесу (батьки, учні, вчителі), структурні підрозділи (навчально-виховна частина, науково-методична частина та ін., які є об'єктами управління керівництва ЗНЗ) і програмно-апаратні засоби (мережа "Щоденник", ІС Підприємство 8.2 та ін., які є складниками ІКТ управління якості освіти ЗНЗ). За формування ІКТ-середовища в ЗНЗ створюються сприятливі умови для організації управління структурними підрозділами: навчально-виховною частиною; науково-методичною частиною; бухгалтерією; медико-санітарною частиною; господарською частиною.

За результатами цього етапу дослідження з'ясовано, що включення (додавання) нових ІКТ впливає на розвиток сформованого ІКТ-середовища, яке є динамічним та відкритим, що дозволяє удосконалити процес управління закладом, покращити та максимально спрямувати на підвищення якості освіти. Впровадження моделі використання ІКТ управління якістю освіти забезпечує також вирішення організаційних завдань: підпорядкування діяльності всіх рівнів управління для забезпечення успіху і позитивних результатів на функціональному і результативному рівнях; вивільнення часу керівників і вчителів для діяльності, спрямованої на розвиток закладу; запобігання адміністративному дублюванню документації, навчально-методичних матеріалів; забезпечення наповненості управлінської діяльності конкретним змістом, визначення ролі і завдань кожного суб'єкта управління (керівництва ЗНЗ); залучення до управлінської діяльності всіх суб'єктів та структурних підрозділів навчально-виховного процесу.

У четвертому розділі "**Експериментальна перевірка ефективності моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах**" описано проведення експериментальної частини дослідження; обґрунтовано вибір експериментальних методів дослідження та методів опрацювання отриманих результатів з метою збільшення їх інформативності; описано методи отримання емпіричних даних та їх статистичного опрацювання, подано результати формульованого етапу педагогічного експерименту та їх статистичного опрацювання; подано результати аналізу здобутих експериментальних даних шляхом їх статистичного опрацювання; здійснено формулювання основних висновків та рекомендацій для керівників ЗНЗ щодо впровадження ІКТ управління якістю освіти, визначено перспективи подальших досліджень означеної проблеми.

Метою експерименту була перевірка гіпотези: підвищення якості освіти в ЗНЗ може бути досягнуте шляхом педагогічно доцільного та науково-обґрунтованого впровадження у навчально-виховний процес моделі використання ІКТ управління якістю освіти на основі сформованого у закладі освіти ІКТ-середовища.

Експериментальна база дослідження: до участі в експерименті було залучено 22 керівника шкіл, 554 вчителя, 1200 учнів, загалом у процес дослідження було залучено 1776 осіб. Суттєвим в організації та проведенні педагогічного експерименту було те, що йому надано системного характеру з усіма його ознаками: цілеспрямованістю, поліструктурністю, варіативністю, керованістю, критеріальністю тощо.

Для перевірки робочої гіпотези було використано методи: бесіди із керівниками, вчителями й учнями ЗНЗ, їх анкетування; експертне оцінювання, спостереження. Методом тестування проведено контрольні зрізи рівнів навчальних досягнень учнів, їх аналіз і статистичне опрацювання результатів. Запровадження нових складників ІКТ управління ЯО забезпечило більш оперативний контроль за навчальною діяльністю учнів і суттєве покращення умов навчання. Важливим фактором було остаточне введення в експлуатацію підсистем "Електронна система обліку відвідування навчального закладу", "Шкільна освітня мережа "Щоденник", інтенсивне використання ІКТ для супроводу навчально-виховного процесу тощо. Зазначене, разом з адаптуванням як учнів, так і вчителів до процесу і вимог тестування, дало змогу вперше отримати результати тестування, суттєво кращі, ніж семестрові оцінки.

Одним із можливих шляхів визначення й оцінювання ЯО, яка досягається в ЗНЗ, є аналіз об'єктивних даних, якими можуть бути бали, отримані випускниками закладу у процесі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) (рис. 3). Для порівняння з результатами, отриманими випускниками експериментального навчального закладу на ЗНО, використано дані, подані в офіційному звіті Українського центру оцінювання якості освіти. Максимум лінії тренду для результатів ЗНО випускників гімназії "Апогей" розташований на 10 балів правіше, ніж аналогічний для ЗНО по Україні в цілому, що свідчить на користь підтвердження робочої гіпотези дослідження.

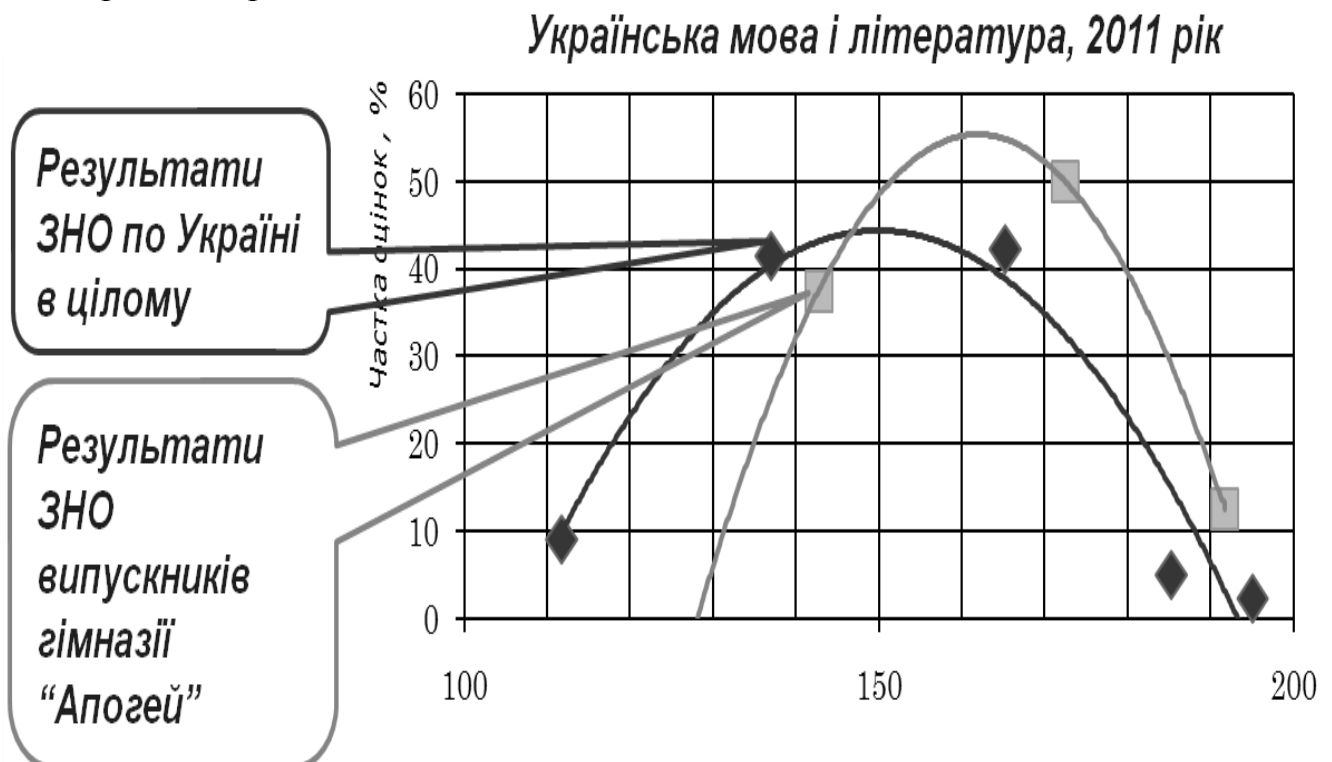

Рис. 3. Порівняння результатів ЗНО, отриманих випускниками експериментального навчального закладу, з результатами ЗНО в цілому по Україні

Іншим шляхом оцінювання якості освіти на рівні навчального закладу є використання показника ЯО, значення якого сформовано як лінійна комбінація значень таких параметрів: навчальних досягнень учнів ЗНЗ, результатів ЗНО,

результативності участі учнів закладу в конкурсах МАН, предметних олімпіадах тощо (усього 10 параметрів).

Значення показника якості освіти обчислювалось за формулою $Y = \sum_{i=1}^N \psi_i \cdot x_i$,

де Y – значення показника ЯО, ψ_i – ваговий коефіцієнт внеску i -го параметра у значення показника, x_i – значення i -го параметра, N – кількість параметрів ($N=10$). Значення ψ_i визначалось за результатами експертного оцінювання важливості кожного параметра. Динаміка змін застосованого показника якості освіти, обчисленого за поданою вище формулою (рис.4), також відображає позитивні тенденції застосовування ІКТ управління якістю освіти на рівні ЗНЗ.

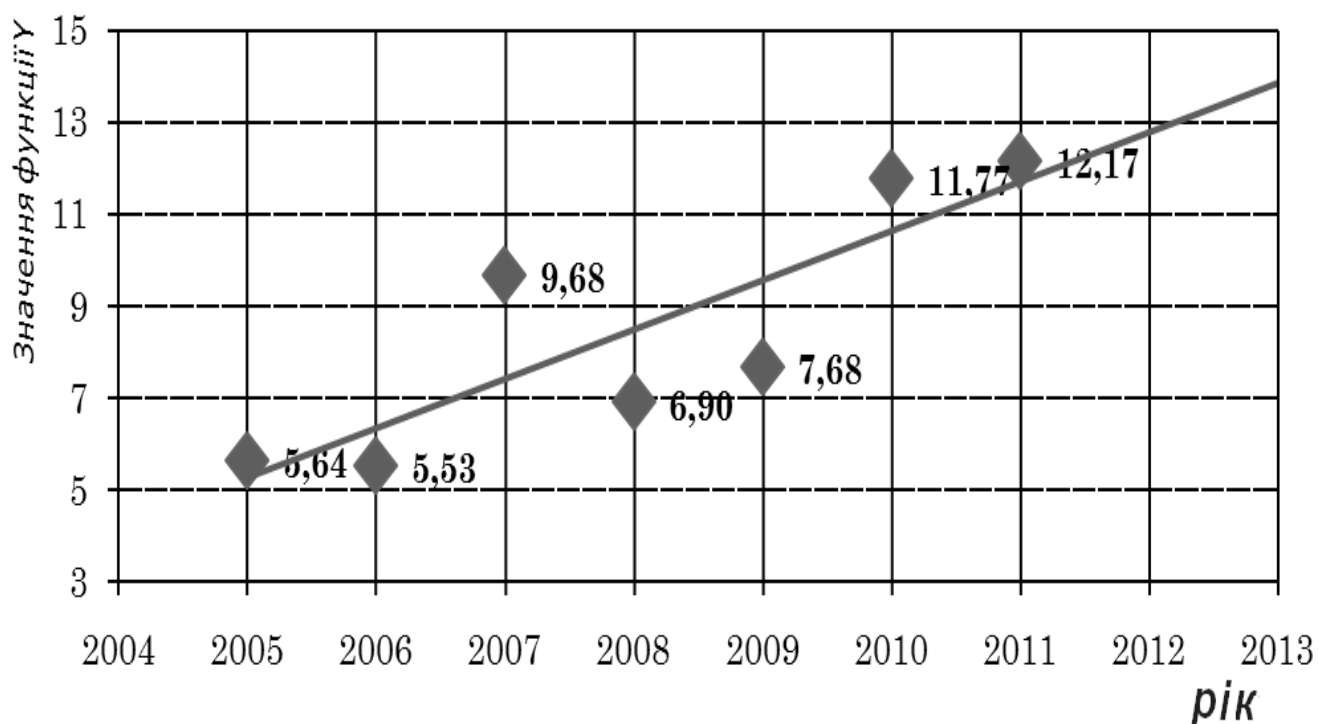

Рис. 4. Динаміка змін показника якості освіти $Y(\psi_i; x_i)$

Лінія тренду, побудована для даних, отриманих протягом 2005 – 2011 років, явно вказує на підвищення якості освіти. Оскільки протягом зазначених років умови навчання і виховання в закладі освіти змінювались в основному за рахунок впровадження моделі використання ІКТ управління якістю освіти, можна вважати, що ЯО збільшується внаслідок зазначеного впровадження. Отже, гіпотеза дослідження підтверджена.

Виходячи з отриманих результатів експериментальної частини дослідження, можна дійти висновку, що якість освіти в окремому навчальному закладі може бути суттєво покращена за рахунок педагогічно доцільної, науково обґрунтованої реалізації моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Відповідно до мети та задач дисертаційного дослідження в процесі впровадженої моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій

управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах отримано такі основні **результати**: проаналізовано сутність основних дефініцій та теоретико-методологічних підходів з проблеми дослідження, уточнено понятійно-термінологічний апарат; здійснено аналіз сучасного стану інформаційно-комунікаційного середовища загальноосвітнього навчального закладу з огляду на застосування інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в ЗНЗ; виокремлено організаційно-педагогічні умови створення інформаційно-комунікаційного технологічного середовища, призначеного для управління якістю освіти в ЗНЗ; розроблено модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах та експериментально перевірено її ефективність; надано рекомендації керівникам ЗНЗ щодо впровадження моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах.

Отримані результати дослідження дають підстави зробити **висновки**.

1. Проведений аналіз сутності основних дефініцій та теоретико-методологічних підходів проблеми дослідження дозволив з'ясувати, що якість освіти як результат діяльності певного закладу освіти визначається за ступенем відповідності сформованих і розвинутих у процесі навчання і виховання властивостей особистості випускника ЗНЗ соціальному замовленню, відображеному в нормативних документах. Структурними компонентами "якості освіти" визначено: задоволеність суб'єктів освіти результатами навчально-виховного процесу, якість навчальних програм, високий рівень навчальних досягнень учнів; підвищення рівня компетентності вчителів в галузі ІКТ, включеність навчального закладу до інноваційної діяльності, сучасні матеріально-технічні ресурси, утвердження державно-громадського характеру управління.

2. Аналіз розвитку педагогічних ідей формування інформаційно-комунікаційного навчального середовища з метою використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти підтвердив, що проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах в Україні ще не стала об'єктом окремого дослідження, за результатами якого можна робити теоретичні висновки та впровадження яких у практику освітнього менеджменту надасть можливість суттєво поліпшити якість освіти.

3. Виокремлено організаційно-педагогічні умови створення інформаційно-комунікаційного технологічного середовища, призначеного для управління якістю освіти в ЗНЗ (орієнтація на мету, визначену з урахуванням результатів маркетингових досліджень та узгоджену з усіма учасниками навчально-виховного процесу, охоплення ІКТ всіх аспектів діяльності ЗНЗ, активне залучення керівництва й учителів до використання ІКТ в діяльності ЗНЗ, оперативне внесення змін у діяльність ЗНЗ як результат систематичного неперервного моніторингу НВП). Підвищення якості освіти шляхом створення належних умов навчання та виховання учнів стало провідною ідеєю організації ІКТ-середовища ЗНЗ. Пропоноване ІКТ-середовище дозволяє врахувати всі особливості ЗНЗ та надати можливість директору динамічного інформаційного супроводу діяльності, проведення аналізу

ситуацій, що складаються, моделювання прогнозованих процесів в закладі з метою подальшого прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

4. Розроблено модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах і уточнено визначення поняття: "інформаційно-комунікаційні технології управління якістю освіти" як певної сукупності підмножини електронних освітніх ресурсів і спеціалізованих програмно-апаратних засобів широкого призначення, що використовуються в управлінні для забезпечення якості освітніх процесів і результатів; ІКТ-середовище управління якістю освіти, яке відрізняється від відомих інших середовищ комплексним застосуванням ІКТ-опосередкованих форм, методів і засобів управління. Експериментальна перевірка моделі та отримані результати підтверджують викладену в дисертації гіпотезу та є підґрунтям для висновку: пропонується модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах є ефективною і може бути впроваджена у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів України.

5. Створено рекомендації щодо впровадження моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. Для успішного управління якістю освіти в ЗНЗ першочергове значення має якість та своєчасність отримання об'єктивної інформації щодо стану навчально-виховного процесу. Запровадження моніторингу якості діяльності ЗНЗ забезпечує прийняття поточних управлінських рішень для забезпечення розвитку ЗНЗ. Зазначене дає змогу підвищити ефективність роботи з педагогами, запобігти зведенню дослідницької роботи до функціонування методичних об'єднань та проведення відкритих уроків. Рекомендується запровадження електронної психолого-педагогічної картки учня, яку починають заповнювати при переході дитини з дитячого садка до 1-го класу та розташовують в інформаційній базі навчального закладу.

Виконане дослідження не вичерпує всіх питань, які пов'язані з використанням інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. Подальші дослідження можна здійснити за такими напрямками: розроблення автоматизованого робочого місця помічника (заступника) директора з інформаційно-комунікаційних технологій; розроблення сукупного навчального середовища ЗНЗ України; створення інформаційно-комунікаційних технологічних середовищ обміну досвідом ЗНЗ з питань управління якістю освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ **Навчальний посібник**

1. Освітній менеджмент : навч. посіб. // За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 400 с. (рекомендовано МОН України).

Співавтори: А. В. Басіна, В. В. Громовий, Л. М. Калініна, В. В. Олійник, О. М. Онаць, І. В. Пліш., Л. С. Порох та ін.

Статті в наукових фахових виданнях

2. Дем'яненко Н. М. Освітньо-виховні і наукові комплекси: історія та сучасність / Н. М. Дем'яненко, І. В. Пліш. // Рідна школа. – 2000. – № 3. – С. 70–72.
3. Шалда Т. В. Особистісно-орієнтована школа: технології безперервного навчання і виховання // Т. В. Шалда, І. В. Пліш // Директор школи, ліцею, гімназії : наук.-практ. журнал для керівників закладів освіти. – 2002. – № 1–2. – С. 120–124.
4. Пліш І. В. Ростимо, виховуємо, віримо! / І. В. Пліш, К. В. Глушакова // Директор школи, ліцею, гімназії : наук.-практ. журнал для керівників закладів освіти. – 2005. – № 2. – С. 100–103.
5. Пліш І. В. Основні дефініції і теоретико-методологічні підходи до управління якістю освіти як складової посібника для директора / І. В. Пліш // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. – К. : Педагогічна думка, 2011. – Вип. 11. – С. 713–724.
6. Пліш І. В. Управління якістю освіти в навчальних закладах приватної форми власності / І. В. Пліш // Вісник Черкаського університету : Серія педагогічні науки. – Черкаси, 2011. – Вип. 206. – С. 120–123.
7. Пліш І. В. Особливості навчально-виховної діяльності гімназій приватної форми власності / І. В. Пліш // Науковий часопис. Проблеми трудової та професійної підготовки. Серія 13. Вип. 20– X. : Стиль Іздат, 2012. – С. 122–128.
8. Пліш І. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в школах приватної форми власності [Електронний ресурс] / І. В. Пліш // Інформаційні технології і засоби навчання – 2012. – №1 (27). – Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua>.

Стаття та тези у інших виданнях

9. Пліш І. В. Виховуймо особистість // І. В. Пліш, Т. В. Шалда. – // Дитячий садок. – К. : Шкільний світ, 2000. – № 36 (84). – С. 2.
10. Пліш І. В. ІКТ в управлінні якістю освіти в гімназії приватної форми власності [Електронний ресурс] / І. В. Пліш // Звіт. наук. конф. Ін-ту інформ. технологій і засобів навчання НАПН України : матеріали наук. конф. (Київ, 29 бер. 2012 р.). – К. : ПТЗН НАПН України, 2012. – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/cont/tezy>.

АНОТАЦІЇ

Пліш І. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. – Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, Київ, 2012.

Дисертаційна робота є теоретико-експериментальним дослідженням використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні закладом освіти з метою підвищення якості освіти в загальноосвітніх навчальних закладах.

У дисертації одержано: модель використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах і виокремлено організаційно-педагогічні умови її функціонування (орієнтація на мету, визначену з урахуванням результатів маркетингових досліджень та узгоджену

з усіма учасниками навчально-виховного процесу, охоплення ІКТ всіх аспектів діяльності ЗНЗ, активне залучення керівництва й учителів до використання ІКТ в діяльності ЗНЗ, оперативне внесення змін у діяльність ЗНЗ як результат систематичного неперервного моніторингу НВП); уточнене визначення поняття "інформаційно-комунікаційні технології управління якістю освіти" як певної сукупності підмножини електронних освітніх ресурсів і спеціалізованих програмно-апаратних засобів широкого призначення, що використовуються в управлінні для забезпечення якості освітніх процесів і результатів; ІКТ-середовище управління якістю освіти, яке відрізняється від відомих комплексним застосуванням опосередкованих ІКТ-форм, методів і засобів управління; удосконалено підходи до цілепокладання використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах; дістали подальшого розвитку вимоги до ІКТ-середовища навчального закладу, його складників і компетентності керівників ЗНЗ, вчителів та учнів в галузі ІКТ.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, управління якістю освіти, керівник, ІКТ-середовище, вчитель, учні, навчання.

Плиш І. В. Использование информационно-коммуникационных технологий управления качеством образования в общеобразовательных учебных заведениях. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.10 – информационно-коммуникационные технологии в образовании. Институт информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, Киев, 2012.

Диссертационная работа является теоретико-экспериментальным исследованием использования информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в управлении учреждением образования с целью повышения качества образования в общеобразовательных учебных заведениях.

В работе выделяется ряд противоречий между: высоким уровнем развития ИКТ, который обеспечивает возможности совершенствования учебно-воспитательного процесса, и недостаточным уровнем применения ИКТ в управлении качеством образования в общеобразовательных учебных заведениях; информатизацией образования и недостаточным уровнем комплексного применения ИКТ в управлении качеством образования в общеобразовательных учебных учреждениях; возможностями осуществления в общеобразовательных учебных заведениях максимально эффективных учебно-воспитательных воздействий и отсутствием организационных предпосылок для этого (информационной учебной среды).

Научная новизна исследования заключается в том, что впервые: теоретически обоснована и разработана модель использования информационно-коммуникационных технологий управления качеством образования в общеобразовательных учебных заведениях и выделены организационно-педагогические условия ее функционирования:

- ориентация на цель, определенную с учетом результатов маркетинговых исследований и согласованную со всеми участниками учебного процесса;
- активное привлечение администрации и учителей к использованию ИКТ в деятельности учебного заведения;
- включение ИКТ во все аспекты учебного процесса;
- оперативное внесение изменений в деятельность учебного заведения как результат систематического непрерывного мониторинга учебного процесса.

В работе также уточнено определение понятия "информационно-коммуникационные технологии управления качеством образования" как некая совокупность подмножества электронных образовательных ресурсов и специализированных программно-аппаратных средств широкого назначения, которые используются в управлении с целью обеспечения качества образовательных процессов и результатов.

Диссертация содержит теоретическое обоснование разработанной ИКТ-среды управления качеством образования, которая отличается от известных комплексным применением опосредованных ИКТ форм управления. В исследовании усовершенствованы подходы к целеполаганию использования ИКТ управления качеством образования в общеобразовательных учебных заведениях; ИКТ-опосредствованные формы и средства, используемые в управлении качеством образования в общеобразовательных учебных заведениях; процесс управления деятельностью учебного заведения путем сочетания традиционных средств управления и ИКТ. Также получили дальнейшее развитие положения о создании условий для формирования ИКТ-среды учебного заведения, ее составляющих, в том числе компетентности руководителей, учителей и учащихся в области ИКТ путем систематического использования электронных средств учебного назначения, локальной сети учебного заведения, электронного дневника, элементов дистанционного обучения и ресурсов сети Интернет.

Практическое значение полученных результатов исследования заключается в разработке: рекомендаций для руководителей общеобразовательных учебных заведений; ИКТ-среды учебного заведения, предназначенной для создания надлежащих условий обучения и воспитания учащихся с целью достижения высшего качества образования. Экспериментальная проверка модели использования ИКТ управления качеством образования в общеобразовательных учебных заведениях подтвердила ее эффективность и позволила разработать рекомендации по ее внедрению. Для успешного управления качеством образования в учебном заведении первостепенное значение имеет качество и своевременность получения объективной информации о состоянии учебно-воспитательного процесса. Введение мониторинга качества деятельности учебного заведения обеспечивает принятие текущих управленческих решений для обеспечения развития учебного заведения, отслеживания индивидуальной траектории обучения учащихся.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, управление качеством образования, руководитель, ИКТ-среда, учитель, ученики, обучение.

Plish I.V. The Use of Information and Communication Technologies of Education Quality Management in the Secondary Educational Institutions. – Manuscript.

Thesis for the Candidate of Pedagogical Sciences Degree, specialty 13.00.10 – Information and Communication Technologies in Education. – Institute of Information Technologies and Education Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. – Kyiv, 2012.

The thesis is a theoretical and experimental study of the use of information and communication technologies in education institutions' management with the aim of education quality improvement in secondary educational institutions.

The thesis gives a model of the use of ICT of secondary education institution management and underlines organizational and pedagogical conditions of its use (goal-orientation, which is defined due to the marketing study and coordinated with the all participants of education process, as well as with the aspects of secondary school activity with ICT use, active involvement of teachers and school administration to ICT, quick changes due to education quality systematic and non-stop monitoring process); It also specifies the notion of information and communication technologies of education quality management as a combination of electronic educational resources and specialized programmed and electronic tools of wide use; ICT-environment of education quality management which is different from the some known by the complicity of ICT oriented forms, methods and tools using; the approaches to the goal elaboration process in ICT use in education quality management in secondary educational institutions are improved; the requirements to ICT environment in educational institutions with its components and according to the competencies of students, teachers and school administrators are developed.

Key Words: information and communication technologies, education quality management, administrator, ICT environment, teacher, students, education.